

Parshat Pinchas – 5785 – nr. 221

Samenvatting van de parsha

1e Aliya: Als beloning voor zijn daad van ijver wordt Pinchas benoemd tot Cohen . Hoewel hij een kleinzoon van Aaron was, werd hij niet opgenomen in de oorspronkelijke selectie van Cohanim . Niemand anders zou ooit zo geëerd worden

2e Aliya: Moshe krijgt de opdracht om te vechten tegen de Midianieten als vergelding voor het incident bij Baal Peor. Moshe telt de Bné Jisrael ter voorbereiding op het betreden van Eret Jisrael. Het totale aantal mannen ouder dan 20 jaar, exclusief de Leviyim, is 601.730; vergeleken met 40 jaar eerder toen het 603.550 was. Als je alle mannen, vrouwen en kinderen meetelt, is het totaal ongeveer drie miljoen

3e Aliya: Moshe verdeelt Israël door middel van een loterij die op wonderbaarlijke wijze elke stam aan zijn juiste deel koppelt. De Leviyim worden geteld.

4e Aliya: Gemotiveerd door de “shayla – vraag” van Tselafchad’s dochters met betrekking tot hun vader die stierf zonder zonen, worden de wetten van de erfenis besproken. Moshe wordt verteld zich voor te bereiden op zijn dood, en Jehoshua wordt gekozen als zijn opvolger.

5e, 6e en 7e Aliyot: De rest van de Parsha beschrijft de verschillende openbare offers die gedurende het jaar worden gebracht: dagelijks, op Sjabbat , Moesaf, Rosj Chodesj en elke Jom Tov.

Samenvatting van de haftara (na 17 Tamoez) (Jirmiyahoe 1:1 – 2:3)

“Tlat Diparanuta” is de naam die gegeven wordt aan de volgende drie Haftarot. Dit zijn speciale selecties uit de Navi Jirmiyahoe die gekozen werden omdat ze de vernietiging van Jerusjalajim en de 1e Beet Hamikdash profeteerden.

In deze Haftara voorspelt Jirmiyahoe HaNavi de Babylonische invasie. De veroordeling van de Joden voor het verlaten van G-d en de Haftara wordt enigszins verzacht door de afsluitende beschrijving van Hasjems liefde voor Zijn kinderen. "Ik herinner me de toewijding van je jeugd, je liefde als bruid, hoe je mij volgde in de woestijn, in een land dat niet gezaaid werd." Alsof we toestemming krijgen om de tranen van de Schepper te visualiseren terwijl Hij de ontrouw van Zijn geliefden confronteert.

Tora worden

Doen we als Tora-getrouwe Joden gewoon verschillende dingen? Hoe persoonlijk transformerend is ons geloof en onze praktijk? Het Jodendom stijgt en valt met deze vraag.

Klal Jisrael werd consequent aangespoord door onze profeten en leiders om bedachtzaam te zijn op rituele handelingen en woorden zonder gevoel (Jeshayahu 29:13), en op de totale inconsistentie, zinloosheid en zelfs weerzinwekkendheid van de religieuze vieringen van degenen die schadelijk en apathisch zijn voor anderen (Jeshayahu 1:10-17). Het acteren van de rol is onvoldoende. We moeten ernaar streven om de Tora een deel van onszelf te maken en in ons leven de Tora te laten weerspiegelen.

Mijn rebbe, Harav Jakov Weinberg zt"l, wiens jaarzeit werd gemarkeerd op de 17e van Tammuz, zou opmerken dat de eerste Misjna in Pirkei Avos “ha'amidu talmidim harbé” onderwijst, dat we veel studenten moeten opvoeden – of meer letterlijk opstaan. Leraren die

hun leerlingen vertellen dat ze moeten gaan zitten en luisteren, zullen vaak leerlingen opvoeden die gehoorzaam en coöperatief zijn, maar niet noodzakelijkerwijs getransformeerd. We moeten de studenten in staat stellen om de Tora in hunzelf te laten integreren, de lessen hun eigen te maken, zodat ze dan kunnen opstaan en naar die lessen kunnen handelen.

Dat was Pinchas. Toen Mosjé zelf niet in staat was om op de crisis te reageren, was het Pinchas die opstond en handelde naar de lessen die Mosjé hem ooit had geleerd (Rashi Bamidbar 25:6-7). Hasjem biedt de ultieme beschrijving en lofbetuiging van Pinchas 'integratie van zijn religieuze warden', wanneer Hij Pinchas prijst voor zijn hartstocht namens Hem, b'kano et kinati (Bamidbar 25:11). Pinchas deed niet alleen Tora, hij werd Tora, omdat zijn eigen gevoelens en diepgewortelde reacties de waarden van Hasjem en Zijn Tora weerspiegelden.

Dit perspectief kan een betekenislaag toevoegen aan de bekende traditie die Pinchas identificeert met een andere grote persoon die bekend staat om zijn passie namens G-d, Eliyahu Hanavi (Pirkei d'Rabi Eliézer 16). Eliyahu had onder andere de ongewone ervaring om deze wereld te verlaten door in een wagen van vuur - lichaam en ziel - naar de hemel op te stijgen (Melachim II 2:11). Eliyahu was dus precies het tegenovergestelde van Korach die – lichaam en ziel, nog ademend – was afgedaald naar de diepten van de aarde. Typerend is dat de dood getuigt van de mislukte integratie van lichaam en ziel, zoals "het stof terugkeert naar de aarde waar het begon, en de geest keert terug naar G-d, Die het gaf" (Koheles 12:7). In het geval van Korach getuigde zijn ontkenning van de G-ddelijke communicatie en verbinding die Moshe ervoer van de totale gronding van zijn eigen geest, zijn volledige absorptie door zijn lichamelijke, tot het punt waarop het zich bij het lichaam voegde en werd opgeslokt door de aarde. Eliyahu/Pinchas was het tegenovergestelde. Zijn passies en gevoelens waren volledig afgestemd op G-d en op Moshe. Hij was niet alleen Joods, hij was persoonlijk getransformeerd door de Tora die Mosjé hem had onderwezen, in die mate dat zijn lichaam zich bij zijn ziel voegde in zijn opstijging naar de hemel.

We zijn net begonnen met de Drie Weken, de periode van rouw over de vernietiging van Jerushalayim en de Mikdash. Zoals de Talmoed vermeldt, waren de aanvallende Babylonische generaals - of wat dat betreft hun Perzische, Griekse, Romeinse, Duitse, Russische, Palestijnse of Iraanse opvolgers - machteloos om een stad of een tempel te vernietigen die door G-d werd bezet. Ze konden alleen een lege huls vernietigen. "Een G-ddelijke stem kwam naar voren en zei tegen (Nevuzradon): Je hebt een natie gedood die al dood was, je hebt een heiligdom verbrand dat al verbrand was, en je hebt meel gemalen dat al gemalen was (Sanhedrin 96b)." Onze taak in deze tijd en te allen tijde is om ervoor te zorgen dat onze Joodse gemeenschappen, onze sjoels en onszelf geen omhulsels zijn, maar levende, ademende entiteiten, getransformeerd en door en door doordrenkt door onze levendige verbinding met Hasjem en Zijn Tora. (R.Moshe Hauer)

Lessen in leiderschap

Te vaak klampen leiders zich vast aan de macht. Ze zijn zo bedwelmend door de privileges van hun positie dat ze blind worden voor hun eigen kwetsbaarheden en zich zelfs niet bewust zijn van hun eigen sterfelijkheid.

Zelfs onze eigen Joodse geschiedenis heeft veel voorbeelden, sommige betrekkelijk recent, van grote leiders die er niet in slaagden voor hun opvolging te zorgen. Hun dood liet een vacuüm achter omdat ze er niet in slaagden hun keuze voor een opvolger op een duidelijke en ondubbelzinnige manier aan te wijzen. In sommige gevallen ontstond er chaos en strijd.

Dat was niet het geval met de grootste van alle Joodse leiders, Mozes. In feite was een van de bepalende factoren van zijn grootsheid zijn zorg dat er een geschikte opvolger voor hem zou worden benoemd.

En het is in het Tora-gedeelte van deze week, Pinchas, dat het verhaal van Mozes 'zoektocht naar een geschikte opvolger wordt verteld.

"Mozes sprak tot Hashem, zeggende: Laat Hashem, bron van de adem van alle vlees, iemand over de gemeenschap aanstellen, die voor hen uit zal uitgaan en voor hen zal binnenkomen... opdat de gemeenschap van de Heer niet zou zijn als schapen die geen herder hebben." (Numeri 27:15-17)

Rashi vestigt onze aandacht op de eigenaardige manier waarop Mozes zich richt tot de Almachtige, "Bron van adem van alle vlees". Wat kan dat betekenen? Waarom spreekt Mozes Hem niet aan als "G-d van de hemelen en de aarde", of een soortgelijke bekende benaming?

Rashi's antwoord levert een zeer belangrijk inzicht op in Mozes 'concept van de aard van leiderschap. Een leider moet in staat zijn om de grote verschillen tussen individuen te tolereren. Ieder mens is anders dan ieder ander, en een leider moet in staat zijn om diverse individuen te inspireren, zelfs individuen met tegenstrijdige ideologieën en doelstellingen. Alleen de almachtige Heer, 'de Bron van de adem van alle vlees', kan een leider identificeren die in staat is om met 'elke persoon overeenkomstig zijn persoonlijkheid' om te gaan.

Mozes was dus niet alleen voorbeeldig in het op zich nemen van de verantwoordelijkheid om een opvolger te vinden en te benoemen, maar hij was ook zorgvuldig in het vragen om G-ddelijke hulp bij het vinden van een nieuwe leider met het vermogen om met menselijke uniciteit en individuele verschillen om te gaan. Mozes wist uit zijn lange ervaring dat een leider die uniformiteit en conformiteit verwachtte, gedoemd was te mislukken.

Maar er is nog een ander aspect van leiderschap waar Mozes niet om leek te vragen, maar waarin G-d voorzag.

G-d reageert niet alleen op het verzoek van Mozes door Joshua als zijn opvolger te noemen. In plaats daarvan staat Hij erop dat Joshua zelf voor Elazar de priester staat en hem raadpleegt. De effectieve leider, ja de grote leider, durft zichzelf niet als onfeilbaar te beschouwen, als de enige bron van intelligent leiderschap. In plaats daarvan, moet ook hij buigen voor een hogere autoriteit.

Vandaar "... hij zal zich aanbieden aan Elazar, de priester, die namens hem de beslissing van de Urim voor de Heer zal zoeken. Door zulk een onderricht zullen zij uitgaan, en door zulk een onderricht zullen zij binnenkomen... Mozes deed wat de Heer hem bevolen had. Hij nam Joshua en liet hem voor Elazar de priester staan..." (Numeri 27:21-22)

Joshua zou de onbetwiste leider van het Joodse volk worden. Inderdaad, onze wijzen zien hem als iemand die de rol van koning vervult. En hij werd niet alleen gekozen omdat hij een getrouwe discipel van zijn meester, Mozes, was, maar ook vanwege de verbazingwekkende vaardigheid die hij bezat om met een volk om te gaan dat zo divers en zo strijdlustig was als de Israëlieten. Toch werd ook hij vanaf het allereerste begin tot het besef gebracht dat hij beperkingen had, dat hij van anderen afhankelijk moest zijn en dat hij uiteindelijk moest buigen voor "de Bron van de adem van alle vlees".

Telkens wanneer ik deze week deze sleutelpassages van ons Tora-gedeelte lees, kan ik niet anders dan hun lessen toepassen op de vele leiders in de geschiedenis die hun carrière

begonnen met talenten die gelijk waren aan of misschien zelfs superieur waren aan die van Joshua, maar die uiteindelijk volkomen faalden omdat ze probeerden "het alleen te doen". Ze gaven in hun overmoed toe aan hun innerlijke overtuiging dat zij het beste wisten en dat overleg met anderen tijdverspilling was.

Mislukte leiders, leiders die niet naar de Elazars van hun eigen tijd kijken, zijn niet alleen historische figuren. Bechol dor vador, in elke generatie, ook de onze, staan leiders op met door G-d gegeven persoonlijke gaven en met grote beloften, maar tot onze teleurstelling falen ze jammerlijk. En, bijna zonder uitzondering, kunnen hun mislukkingen worden herleid tot hun pogingen om een Joshua te zijn zonder een Elazar, een koning zonder geweten, een expert zonder een adviseur, een wijze man zonder een Urim, een mens zonder G-d.
(R.Zvi Hersch Weinreb)

Verbond in overweging genomen

Pinchas wordt beloond met Hasjems "verbond van vrede, een verbond van eeuwig priesterschap voor hem en zijn nakomelingen na hem". (Bamidbar 25:12-13) Wat is de zegen van een 'vredesverbond'? Bovendien beschrijft koning David de beloning van Pinchas als volgt: "Vatechashev lo letzedakah ledor vador ad olam - het werd hem toegerekend als een rechtvaardige daad voor alle generaties, voor altijd." (Tehillim 106:30) Wat voegt 'voor altijd' toe aan 'voor alle generaties'?

Pinchas sust de woede van Hasjem en wordt zo gezegend met vrede. De Netziv zt"l legt uit dat iemand mogelijk kan worden beïnvloed door elke actie die hij onderneemt, zelfs iemand die een gerechtvaardigde moorddaad pleegt, kan een aspect van hardheid of wreedheid absorberen. Echter, wanneer iemand doodt omwille van een mitswa, beloont Hasjem hem met een ongevoeligheid voor de gevolgen van zo'n gewelddadige actie.

De Ohr HaChayim Hakadosh zt"l merkt op dat we een soortgelijk idee zien met betrekking tot een "Ir Hanidachat", de afvallige stad die volledig moet worden vernietigd. De Tora belooft: "Venatan lecha rachamim verichamcha – [Hasjem] zal je genade schenken en zal je genadig zijn." (Devarim 13:18) Het wegvagen van zo'n stad om een Tora-gebod te vervullen zal het Joodse volk niet doordrenken met de eigenschap van wreedheid.

Malbim zt"l voegt eraan toe dat zij niet alleen geen negativiteit zullen incorporeren, maar dat Hasjem hen genade zal inboezemen. Hasjem geeft deze zegen omdat hun algemene doel was om het kwaad uit het land te verwijderen en G'ddelijkheid te vergroten, die geworteld is in genade. Daarom, middah keneged middah, maat voor maat, zal Hasjem genade in hen tweegbrengen.

In "Avodat Avoda" deelt The Tosher Rebbe zt"l een ander perspectief op dit verbond. Hij legt de misjna, "schar mitsva mitsva" uit als verwijzend naar iemand die zich moser nefesj is, die onbaatzuchtig handelt, om een mitsva te doen. Hij krijgt dan een mitsva ! Hij krijgt extra siyata dishmaya, extra G-ddelijk vermogen om deze mitsva voortdurend te doen gedurende zijn leven. Pinchas handelde onbaatzuchtig om een daad van immoraliteit te stoppen, en wordt daarom voor altijd beloond met de titel "Malach Habrit". Dus als koning David zegt 'voor alle generaties', verwijst hij naar de zegen van het priesterschap, 'voor altijd' verwijst naar Pinchas/ Eliyahu Hanavi die voor altijd naar elke brit milah komt en een speciaal vermogen van waakzaamheid inboezemt in gebieden van kedoetsja voor het leven.

De Rebbe zt"l beweert verder dat wanneer iemand zorgvuldig zijn ogen bewaakt en zijn verlangens beheerst, het wordt beschouwd alsof hij een "openbaring van Eliyahu" heeft gehad, hij toegang heeft gekregen tot deze speciale beracha die in hem is geïmplanteed bij zijn brit. Bovendien, zegt de Rebbe, is de uiteindelijke verlossing en openbaring van Eliyahu Hanavi afhankelijk van het overwinnen van immorele verleidingen en behoedzaamheid op het gebied van zuiverheid en heiligheid. Het is dan ook gepast dat we Parashat Pinchas lezen als we de Drie Weken naderen om ons eraan te herinneren en ons te motiveren om ons deel te doen om de uiteindelijke verlossing dichterbij te brengen. (R.S.Smiles)

Anticiperen

Afgelopen week herdachten we het vasten van de zeventiende van Tammuz, waarmee de periode van de Drie Weken begint, die culmineert in Tisha B'Av.

In de komende weken, terwijl we ons de tragische gebeurtenissen van Churban bayit herinneren en nadenken over de ongelooflijke pijn die we het afgelopen jaar als natie hebben ervaren en nadenken over de vele andere moeilijke episodes in de annalen van de Joodse geschiedenis, moeten we ook naar de toekomst kijken. Gedurende deze hele periode is het natuurlijk de bedoeling dat we naar binnen kijken en werken om verandering in deze wereld te brengen, zodat we het verdienen om verlossing te ervaren, Mashiach Tsidkénu te begroeten en de Beet HaMikdash herbouwd te zien worden.

Inderdaad, elke dag reciteren we deze woorden drie keer en vragen we Hasjem om Jerushalayim en het Beit HaMikdash te herbouwen: "Uvné Ota B'Karov B'Jaménu Binyan Olam - Moge je het herbouwen in onze dagen, zodat het gebouw voor eeuwig mag blijven staan"

De grote Chassidische Meester, Reb Naftoli Tzvi van Ropschits zy'a suggereert een belangrijk idee bij het begrijpen van deze bracha. Het woord B'Jaménu kan worden opgevat als "in onze dagen", of anders met of "door onze dagen heen" !

De manier waarop we onze dagen doorbrengen, wat we met onze dagen doen, kan bijdragen aan het bouwen van de Beit HaMikdash, of chas v'shalom de voltooiing ervan voorkomen. Het scherpe inzicht van de Ropshitser beschrijft voor ons de heilige taak die we elke dag en met meer ijver gedurende deze drie weken moeten vervullen. Onze acties en hoe we onze dagen vullen, hebben een directe impact op het proces van het bouwen van de Beet HaMikdash.

Evenzo wijst Rabbi Avraham Shor Shlita er, in Sefer "HaLekach V'Halevuv" op dat het tijdens deze dagen van Tammuz en Av bijzonder belangrijk is om te werken aan onze spraak, de woorden die we gebruiken, de dingen die we zeggen, de manier waarop we met elkaar en over elkaar spreken. Onze Chazal leren ons dat de Tweede Tempel werd verwoest door Sinat Chinam. Rav Avraham Shor legt uit dat ongerechtvaardigde haat geworteld is in ongepaste spraak.

Onze Chazal leren ons in Masechet Shabbat, dat een van de fundamentele vragen die ieder van ons na 120 jaar, wanneer we deze wereld verlaten, gesteld zal worden, is tsipita liyeshua - "Heb je geanticipeerd en verlangd je naar verlossing?"

De Netivot Shalom, de Slonimer Rebbe zy'a, legt uit dat er een fundamenteel verschil is tussen het eenvoudige geloof in het concept van verlossing en het anticiperen op die verlossing. Anticiperen op verlossing is een van de fundamentele leerstellingen van het Joodse leven, niet alleen intellectueel of conceptueel geloven in het idee van verlossing, maar geloven dat die verlossing, die betere toekomst voor de hele wereld, inderdaad binnen ons

bereik ligt. De echte vraag die de Rebbe verklaart, is hoe graag we die verlossing echt willen? Hebben we sterk genoeg aangetoond dat we geloven dat het binnen ons zicht en bereik ligt? Zijn we in staat om alles te doen waartoe we persoonlijk in staat zijn om bij te dragen aan een betere, veiligere en moreel gezonde wereld?

Reb Moshe M'Kobrin zy'a leerde dat deze dagen van de drie weken uiteindelijk parallel lopen met de drie weken tussen Rosj HaSjana en Sjemini Atseret. Net zoals een kunstenaar die een vrolijk kleurrijk schilderij voorbereidt, vaak eerst een donkerdere, zwart-witte schets neerlegt, waarop dat latere kleurrijke prachtige meesterwerk wordt gebouwd, zo zouden ook wij gezegend moeten zijn om uit deze drie weken van reflectie op de donkerdere, pijnlijkere episodes van ons volk, te voorschijn te komen, om een helderdere, veelbelovende wereld vol vreugde te creëren.

Jehi Ratson, in deze belangrijke dagen, tijdens deze drie weken van bezinning, mogen we het verdienen om acht te slaan op deze drie krachtige leringen, en moge de groei die we op elk van deze gebieden zullen bereiken, helpen om die betere toekomst tot stand te brengen waar we toch al zo lang op hebben gewacht – ja, zo, zo lang. (R.Sam Shor)

De juiste motivatie

In de parasja lezen we het verhaal van Pinchas. In die tijd bevonden zich בני ישראל op een zeer laag spiritueel niveau. Ze brachten vrouwen uit Moav naar het kamp en pleegden גילוי עריות, wat ertoe leidde dat ze עבודה זרה dienden.

Hasjem was boos op עם ישראל, en bracht een plaag in de מחנה, die veel mensen doodde. Op een dag zag Pinchas een man van בני ישראל terwijl hij een vrouw uit Moav de tent binnenbracht. Pinchas stond op en doodde de man en de vrouw. Daarna eindigde de plaag en was Hasjem niet langer meer boos op בני ישראל.

De daad van Pinchas staat bekend als een goede zaak. Een andere persoon die zoiets deed, was Korach. Korach dacht dat de Kehuna en het feit dat alleen Moshe en Aharon een hogere status hadden, verkeerd waren, dus handelde hij om het te veranderen. In het geval van Korach werden zijn acties echter als slecht beschouwd en werd hij zwaar bestraft.

Dus wat is het verschil tussen Korach en Pinchas? Harav Refael Stein legde uit dat het verschil tussen hen niet was wat ze deden, maar hoe ze het deden.

In het verhaal van Korach staat "ויקהל קרח" en Onkelos vertaalt "וְאִתְּפִלַּג קֶרַח", maar in het verhaal van Pinchas staat er "בִּקְנָאוֹ אֶת קִנְאֵתִי בְּתוֹכְכֶם". Het belangrijke verschil was, dat Korach haat creëerde en zich afzonderde om een eigen aanhang te creëren, daarentegen handelde Pinchas binnen de gemeenschap.

We leren van dit verhaal dat het belangrijkste niet is wat we doen, maar hoe we het doen. Dezelfde motivatie kan zich vertalen in verschillende acties, acties die gevuld zijn met פילוג, of acties die gevuld zijn met אחדות..

In deze tijden, vooral in deze drie weken van het jaar, moeten we ons, deze les van Korach en Pinchas herinneren en ernaar streven om op een manier van eenheid te handelen. (Avigail Kory)

SHABAT SHALOM

Voor suggesties en commentaar : mobi166@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

en je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden (משלי ה: טז) (יפוצו מעינותיך חוצה)